

Sy-li spěwał,
Pilnje džěłał,
Strowja će
Swójbny statok,
A twój swjatonk
Zradny je.

Za staw sprócnj
Napoj mócnj
Lubosé ma;
Bóh pak swěrnj
Přez spař měrnj
Čerstwosé da.

Njeh ty spěwaš,
Swěrnje džěłaš
Wšědne dny;
Džěń pak swjaty,
Duši daty,
Wotpočń ty.

Z njebjes mana
Njeh éi khmana
Žiwnosé je;
Žiwa woda,
Kiž Bóh poda,
Wokřěw će!

F.

Serbske njedzelske łopjena.

Wudawa so kóždu šobotu w Smolerjez knihicziščezěni w Budyschinje a je tam ja šchwórtlětnu pschedplatu 40 np. dostacž.

6. njedzela po šwjatej Trojizy.

Mat. 5, 44.—48.

Czežke je žadanje, kotrež tón Knjes na naš staja: „Lubujće šwojich njepscheczelow; zohnujće tych, kiž waš pokleja; czinće dobrotu tym, kiž waš hidža; proschće sa tych, kiž wam škodža a pschescžehaja waš!“ Wón šebi žada najwjetschi wopor lubosće. Wón tež wujaknja, so dosć njeje, so my tych lubujemy, kotšiz nam blisko steja, „pschetoz, hdyž wy lubujće tych, kotšiz waš lubuja, kajke myto wy smějće? njeczinja to tež zlonizy?“ Ně, njepscheczelow dyrbymy lubowacž. Nasche czěło drje šo pschecžiwja, a tola je to žadanje nascheho Knjesa a Šbóžnika, a wón tebe tež wuczi, tak to dokonjesch. Bóh tón Knjes w šwojej lubosći dawa šklóncžku šhadžecž nad prawymi a njeprawymi, a tón Šbóžnik šam je džě najšěpschi pschiklad tajkeje lubosće.

Najwjetschi a najcžežšchi wopor lubosće.

1. W czim wobšteji?
2. Kak jón dokonjamy?

1. Nasch tekst je š přědowanja na horje. Wón žada šebi dženska najwjetschi wopor lubosće, lubosć pschecžiwow njepscheczelam. A wón tole žadanje kručje postaja. Bohužel je wjele njepscheczelstwa na semi. Šchtó by njepschecžela njeměł? Wón tebe hidži a pschescžeha. Ty winy nimašch, šo je twój njepscheczel, šo móžesch se Šbóžnikom prajicž: „Woni mje hidža bjes winy!“ Abo — to hišćeže bóle boli — ty šy wot nětoho hidženy, kotremuž šy dobrotu

wopokasał — a tón tebi to š njedžatom šaplacžuje. Šdyž šebi na tajke njeprawo myšlišch, šstupaja tebi šyly do woczow? abo wari šo w tebi a twoja wutroba praji: „Ja chzu tebi to šaplacžicž!“ Pschedwošmjesch šebi ty to? Šak mohł ty potom temu do woczow hladacž, kiž tebi praji: „Lubujće šwojich njepscheczelow!“ Twoje dla wón šklóncžka njewróczi. Duž ty š dobrym prawom rjeknjesch: „Duž dyrby šebi wot šwojeho njepschecžela wšchitko lubicž dacž! Ně, tón Šbóžnik tuto šklówo duchownje šrošmja. Ty móžesch do wobštejnosćow pschincž, hdyž šy nufowany, džiwajo na šwoje wot Boha tebi porucžene powołanje šwoju czěscž šakitacž a šamo psched wyschnosću prawo pytacž. Ale ty to njěšměsch czinicž se šlej wutrobu, kotraž je po wječzenju lacžna, wutroba dyrbi pódla šjednocžiwja bječ. Šak praji Šawoł, hdyž chzychu jeho w Šerusalemje šchwifacž: „Še prawo, šhěžorskeho poddana bjes prawa šchwifacž?“ Nascha wutroba dyrbi šwobodna bječ wot šklóncže a wječzenja. Štón Knjes žada mjektu wutrobu. Šajka lubosć je pucha šschescžijanštw, a kaž je ju tón Šbóžnik šam wopokasał, tak šebi ju tež wot naš žada. Přjedy ju ništo njěšnajěšche. W naschej czělněj wutrobje tale rostlina šama narosć njemóžěšche. W Šesufowej wutrobje ma šwoju domišnu. A kajke rjane plody, wot njeho do šwěta plodžene, je wona njěšla? Wona je šekeru šložila na wšcho njewólništwo. Š njeje je wuroštko mišionštw, kotrež š najhubjejšchim a najštrachnišchim šhodži; wona je wupłodžila lubosć šnucškwoneho mišionštw, kotraž šo tež sa šranjeneho njepschecžela na bitwišću štara a jeho hlada. Šo je lubosć, kotruž

šebi Šbóžnik žada. Wona je čezži wopor, ale Šbóžnik šebi nicžo njemóžne nježada.

2. Kak jón dokonjamy? So njemóžny njeje, widžimy na rjaných wobrasach tych, kotřiž šu nawukli, šwójich njepšeczelow lubowacž a šu s tym žehliwe wuhlo na jich hłowu hromadžili. To šo nam powjeda wo kralu Janu VI. Portugalskim. Tón wobhnadži hrabju Lobe, kotryž bě k jeho njepšeczelam pšestupil, stónčnje pak jemu do rukow padnył; wón jeho wobhnadži na jutrownym dnju s tym, šo jemu prajicž da, šo tónle čzaš jeho na to dopomnja, kak je Jezuš šwójim njepšeczelam na křizju wodak a prajil: „Ja šym žimy a wy budžecze tež živi.“ Duchowny, kotryž běšče šlyšchal, šo je mloda holza jej k hladanju pšepodate džecžo stónžowala, šo by šo na staršchimaj wjecžila, w bližškej Božej šlužbje ša nju prošesche: „Wóh čžyl šo tak na nej wjecžicž, šo by k nohomaj křizžowaneho pokutu čžiniła a hnadu wodacža šwojeho krej = čžerwjeneho hrěcha namačala.“ Wošebje w mižionškich powjescžach hušto čžitamy, šo šu křesčizjenjo ša šwójich pšesecžeharjom prošyli. Nawukny my tež tule luboscž. Šbóžnik praji: Njebjeski Wóčez dawa šwojemu šlónžu sthadžecž nad šlymi a nad dobrými a dawa desčez na prawých a njeprawých. Wón šwoju luboscž wščitkim čžlowjekam wopokajuje a šo ša nich stara, hacž runje to njesašlužža. To je nješebicžna luboscž, kotraž čžze naš wabicž, šo bychmy tež po nej čžinili. Najwjššichu nješebicžnu luboscž pak widžimy na křizju. Ša koho je wón na křizju wumrjel? Šsnano jenož ša šwójich wučžownikow? Ně, ša wščitkich, wšcho jene hacž běchu jeho pšeczeljo abo njepšeczeljo, haj, ša šwójich mordarjom wón hiščeže prošy. Pšchi křizju na Golgatha je žiwe žórko čžisteje luboscže. Tam ju nawuknjemy, kotraž šo nam w šwécze tak čžezka šda. Tam je prava šhula ša naš. Šdnyž ty tam pod křizžom horje hladasch k šwojemu Šbóžnikej, kiž je ša tebe, ša šwojeho njepšeczela prošyl a šo woprowak, šdnyž ty pohladasch do jeho šwjateho wóčžka, njedyrbitej potom hněw a hidženje s wutrobny čžeknyčž? Šdnyž jeho wóčžko na tebe hlada, potom jeho mēr šo žórli do twojeje wutrobny. Šeho luboscž w naš — to je šwjast, kiž naš wjaša jako jeho prawých wučžownikow, šo šo jeho luboscž s naš šwécži hacž k našchim njepšeczelam — to je šwjast, kiž naš s nim wjaša, hacž naš jeho luboscž čžehnje k wěčžnemu mērej. Šamjen.

Póšnacze.

Ničezšna šo šwjecžachu. Šoščo tu po křičženizy šedžachu a čžinjachu kaž šraelske džecži w puščiznje, wo kotrychž rěka: „Potom šydnju šo tón lud k jědži a k picžu a štanu k hracžu.“

Šorliwje bu šhartowane, a šškodowanika a dobytł šo pšezjo s tym, ščtož je šhwalobne, njepšewodžowasche. Mōžnje bijachu pjašče wo blido; pokliwarške a druge hrošne šłowa dawachu šo šlyšhecž.

To staremu pobožnemu wučžerjej, tež na křičžina pšeproschenemu, do wutrobny rěšasche. Š modlitwu bě wón pšeproschenje ščžehowak, s modlitwu šwjedženštu hoščiznu wotewril a stónčzil. Dyrbjesche šhartowanje doštojne došwjecženje šwjatocžneho křičženšeho skutka byčž? Wón šo šhrobli a džesche k šwojemu šušodej: „Šuby šušodže, šaspěwajmoj šhěrlušch!“

Šsušod bě pobožny muž, ale wopomnjaty a štrachocžiwy. Wón mēnjesche, to njeby tudy pšchisprawne bylo, dokelž wšchizy šharty hraja.

„Woni hižom pšestanu“, šnapšhecžiwu wučžer, „šapadni jeno šobu nuts!“

A tak wón šhěrlušch pšchedpraji a šanješe. Šoščo buchu šedžbni; še špodžiwanjom hladaju woni na šo a na špěwarja. Tón pak šo njeda molicž. Šhartowanje bu šatorhjene; jedyn po druhim šložuje šharty na blido; jedyn po druhim počžina šahašbjeny šobu špěwacž. Woni tón džer wjazy na hracže njemyšlachu, ale wobdželowachu šo rady na druhich, šěpšchich rošrěčžowanjach, šu tež šwólniwje pšchipošłuchali, jako pobožny wučžer k wobšamknjenju krotke rošpominanje s Božeho šłowa wučžita, a šu šo rošwješeleni domoj wrócžili.

F.

Luboscž k bližšchemu.

(Mat. 5, 44—48.)

Šłob: Čžini, šnježe, šo mnu tak, kaž čžesč —

D luboscž, plomjo njebjeske,
Kak hrějesch čžlowške džecži!
Tu njeje žane wumšacže,
Wščem twoje šlónžo šwécži;
Desčez dawasch prawym, njeprawym,
Šy mily dobrým, hnadny šlym;
Ščto šapšchija tu luboscž?

Še tale luboscž pšchillad mi,
Šha šměju krašne šbože:
Ša čžuju šbóžnosč we dušchi,
Šo rěkam džecžo Bože,
Kiž pyta Wótža podobnosč
A žada w jeho hnadže rošč,
Šdnyž šhryšta wolu čžini.

Kaž Boha, tak tež bližšchego
Ša na wutrobje noschu;
Wón džer je Bože podomštwow,
Duž ša njeho tež prošchu.
Ščtōž šwójich bratrow lubo ma,
Tón dopokas s tym podawa,
Šo ma tež luboscž k Bohu.

Mój bližšchi kōždn čžlowjek je,
Kiž je we horju, nusy;
Štaw, narod, wěra njemyl mje
A hacž je snaty, zusy;
Šaj, je šnadž šamo njepšeczel,
Tež teho budž mi w dušchi žel,
Šdnyž tyšchnosč jeho jima.

Kiž šlija mje, čžzu žohnowacž
A pšhecž jim Božu hnadu,
Tež s dobrotu tych pošypacž,
Kiž hidu na mnje šladu;
Ščtōž šškodži mi, mje pšhesčžeha,
Ša teho pak njech modlitwa
Mi s dušche štupa k njeju.

Tak njepšeczelow lubowacž
Mje šhryšta pšchillad wučži;
Njech wón, to čžyl Wóh hnadnje dacž,
Wšchu šchiwdu wodacž nucži.
Šaj, luboscž, plomjo njebjeske,
Njoch twoje pruhi hrěja mje,
Šo bych byl džecžo Bože!

K. A. Fiedler.

Ssmilna wutroba namaka šmiljenje.

Powjedanježo se stareje franzowskeje wójny.

III.

Róžda dobrota šwoje městno namaka.

(Škónčenje.)

Hdyž ranje šwitašče, wołachu alarm. Štótž bě hišće pschi žiwjenju, šo posběže. Šhesćo abo šednjo pak woštachu ležo, woni běchu wošchemu horju čěknyli. „Derje jim!“ džachu nětosi šam i pschi šebi, a potom džěchu dale, pomalu a šrudnje t wječornej wobšoroštronje. Raž wčera, tak běchu tež džęša proste čžela, wopušćęeny a rošlamany wójniški grat jenicžke, ale njemylnje puczniki.

Do přědka — domoj — šo pomalu čžumpachu, do přědka woščitžy hladachu. Našad šo žane wóčžo njewohladny. Tu — šaklincža t daloka hura-wołanje. Raž wot njewjedra trjehena, pošasta mala čžrjódka.

„Dale, dale!“ wołasče Jan. „To šu kosačoj, šnadno naš njewidža, hdyž špěšnje dale šhwatamy!“

Dale šhwatasče mala čžrjódka, tak wjele hacž šłabe možy to domolichu. Ale to bě podarmo; šhto bě jich šhwatanje porno špěšnosći konjom kosačow! Hura-wołanje klincžesče psčezobliže, bóršy běchu jich kosačoj wobšupili, a štrašnje klincžesče jim do wošchow: „Stejće, šo poddaječe, jecži šče!“

Haj, jecži běchu. Šich pošlednja brón bu jim wotewšata, ruzy jim se šchrykami šwjasanej. Šónž šchryka wša kosač do rukow a nětko džěšče w štoku našad. Štótž w štoku šobu njemóžesče, bu šobu wlečęeny. Jan pschimny šo šedla šwojeho čžwilerja a džeržesče šo twjerdže, hdyž wjazy doštopacž njemóžesče.

Ša poš hodžiny pschińdžechu do maleho městacžka. Ššched jenej wjetškej šhěžu wošřjedž města šastachu. Šich nawjedowač škocži t konja a džěšče nuts; poš někotrych mjěščinach pak ša šo wušupili.

„Šatšelicž!“ wón t krotka wołasče.

Šecži šo do rynka šestupachu. Mjes tym šo wozazy šwoje buškwje natyłowachu, wotpinachu drusy jatny jati a wotšrywachu jim wutrobna. Hdyž na šana rjad pschińdže, pošasa šo dukat t wošchom na šlotym rječazku, — a hižom wušchestrjechu šo ruki, šo bychu jemu jeho pnyhu wšali; duž pschijěcha nahle wojeřski knjes, kiž mějesče wotšnamjenja generala. Wón pošasta a šo prašesče: „Šhto tudy čžinicž?“

Nawjedowač kosačow pošjedasče jemu, šhto běšče šo štało. Želnjwe pohladny general na jatny a wošębe na šana, pschi kotrymž štejesče. Duž pschedrě šo kaž blyš psches jeho myšl a jeho huba wotewri šo t wurasěj špodžiwanja. Šola njeprašesče ničžo hacž: „Šetmano, šawrěj tyč jatny, tehle pak čžy šobu wšacž, trjebam šahrodniškeho wotrocžka, tón šhadla šo mi lubi. Šwano, dowjedž jeho na mój hrod.“

Šedyn wulžy brodaty šary šuša šupi na to t šanej a džesče t njemu w tym, šo jeho ša šhornat pschimny: „Ty šy wumóžęeny, šapiń šwoju jaku a poš ša mnu.“

Wumóžęeny? o mój Božo?“ šawola Jan a jeho blęde woblicžo šo t wješelom troštku šacžerwjeni. „Se mje tón general . . .“

„Haj, šhto dha hewak“, wotmolwi šwan, „a nětk pschimń šo mojeho šedla.“ Bóršy běščaj t bliškosče kosačow a tež t města. Nětk džesče šuša t šanej: „Widžu, šo šy špróžny, šydn šo šady na konja, mamoj hišće šhětry kruč pucža.“

Jan šleše na konja a duž lecžesčaj w špěšnym kolšu dale. Ša šchtwórcž hodžiny pschińdžesčaj t wulkemu rjanemu hrodej. Na knježim dworje škocži šwan t konja, šbėhny tež jateho dele a dowjedže jeho do knježeho hrodu. Tu běšče jemu derje, pschetož jěšč a pičž mějesče tam došč, w čžoplej štwicžy móžesče

šedžecž; ničžo jemu njepobrachowasče. Šemu běšče kaž we šnje, a wón njewjedšesče šebi pschicžinu tajkeho pschemějenja wujaknicž. Ach, tak derje jemu dawno bylo njebě!

Bóršy pak dyrbjesče wujakšjenje doštacž. Šslužobnik šastupi do jštwy, šo by jeho t generalaj dowjedł. Še šacžucžom wutrobneje džakownosče šastupi Jan do knjesoweje štwy. Šubosčiwje rēcžesče tón t njemu takle: „Ale je dha móžno, šo mje wjazy njesnajesč?“

Jan pošluchasče nutrnje, džiwasče šo šam pschi šebi, pošhladny šašo wótricho na generala a duž wuprašny: „Mój Božo! Wšy to šče, knježe? O mój Božo! tón ranjeny wšchł, kotrehož tehdy w lěšu namakachmy?“

„Haj, šano, tón šym, kotrehož namaka a hladašče, kotremuž šamu lubosč a dobrotu wopokasowasče, — haj, mój šyno, tón šym,“ wotmolwi general. „Šobu budž džak, šo w prawym čžahu do města pschińdžech a tebe špóšnach na wošchowym dukacž, kiž čži tehdy darich, hdyž šebi w Božemje prajachmy. Wjes njeho“, pschistaji šmējy — „njebudžich tebe špóšnal, pschetož tehdy běšče ty hólčęez, nětko šy muž!“

„A Wšy běšće tehdy franzowški wšchł a nětko šče rušowški general?“ džesče Jan.

„To je bóršy wujakšjene“, wotmolwi wšchł. „Bóršy pošwjnje wopušćęich franzowske wójško, wrócžich šo do šwojeho wótžneho kraja a šym nětko general, šo bych mohł tebe wot šmjercže wumóž. Šak mje to šwješeli, šo móžu čži šaplacžicž, šchtož šy junu temu wbohemu, ranjenemu wšchlej dobreho wopokasat!“

Jan pošta něotre tydženje w hrodže šwojeho dobročžela, kiž jeho přjedy wot šo njepušćęi, hacž njebě šo poš strachosčach a próžy wrócžopucža t Moštwy došč pošhlnil. Šotom pošćęi jeho domoj a wobdari jeho najbohatscho se wšchěm, šchtož trjebasče: — t pjenjesami, t draštu, wopišmami, t jentym šłowom, se wšchěm. Šwan wjesesče jeho na šanjach hacž t pošštim mjesam. Špěšnje lecžichu konje poš dalotich ruškich runiach.

Do kožuchow a krywow šawaleny, šedžesče Jan na šanjach a njetrjebasče šwana t špěšej napominacž. Šón šapraškowasče t šchudom, šo konje a šanje lecžichu kaž myšlicžka. Šo někotrych dnjach běščaj mjesy najětoj, hđęž mějesče šwan w Božemje prajicž.

„Tyšaz krocž wjele dobreho twojemu dobremu knjesej“, džesče Jan se šylšojnym wóčžkom. „Praj jemu, šo nihdy njepomuju wšcho dobre, kiž je mi wopokasat; šo budža domach štajnje tš wutrobny w lubosč t ša njeho bicž a wo jeho šbože šoha prošęč!“

„Šane šłowčžo nočžu šabycž, lubščinzo mojewe dusče“, wotmolwi šwan a klęčesče wšpjat jeho ruku. „Tež my budžemy na tebe špominacž a ša tebe šo modlicž.“

Šwan šo wrócži do Rušowskeje t šwojemu dobremu knjesej, Jan pak šhwatasče domoj t šwojim lubym. Šobeju, nana a macžer, nadeńdže štroweju. Š najwšchškej radošču jeho witaščaj, hdyž jimaš šwoje pošęńdženja pošjedasče.

Jan njebě pschemjele šlubil: Wšchědnje wuńdže wutrobna proštwy ššoch wutrobow t šhěži šhudeho wuhlerja psched šož t rón, horža modlitwa ša dobreho generala, kiž džakownosče njepošchly, jenicžkeho šyna tuteho doma wštej šmjercži wutorže. A tak dopjelni šo, šchtož širach praji: „Róžda dobrota šwoje městno namaka!“

R w ě t k i.

Rwětki šu, mohł rjez, wot dobročžiweho štworicžela jenicžy jeno t temu štworjene, šo bychu šemju pošchile a čžłowjeka šwješelowale. Šich čžichi kčęw, bohatošč jich twórbow a barbow, jich šłódkę wonjenje wošchemja wošo a wutrobu.

